

Проблеми організації обліку на складі пивоварних підприємств України

Зарудна Наталія Ярославівна, аспірант кафедри обліку у виробничій сфері,
Тернопільський національний економічний університет

Оскільки бухгалтерам необхідно оперативно отримувати повну, неупереджену та точну інформацію про наявність та рух матеріальних цінностей для прийняття управлінських рішень, то і організація обліку на складі вимагає точності та достовірності. Ведення складського обліку з порушенням встановлених вимог може ускладнити обробку документів та подальше отримання необхідної інформації. Зазвичай на будь-якому складі облік ведеться в кількісному вираженні, але доцільно все-таки перейти на кількісно – сумовий, що не складає особливих складностей при використанні сучасних ЕОМ та бухгалтерських програм. Отже, складський облік матеріальних цінностей у деякій мірі є початковою стадією їх обліку.

Існуючі на підприємствах складські системи сприяють: по-перше, збереженню матеріальних цінностей при незмінній їх якості; по-друге, поліпшенню використання території підприємства; по-третє, підвищенню ритмічності роботи транспорту і організованості виробництва (що призводить до зниження простоїв транспортних засобів і транспортних витрат); по-четверте, вивільненню робітників від непродуктивних вантажно-розвантажувальних робіт для використання їх у інших сферах (наприклад, у основному виробництві) тощо. Крім того, виділення у процесі постачання ланки складського господарства забезпечує не лише можливість раціонального використання і розміщення складів, а й передбачає обов'язковий вхідний контроль отриманих матеріальних цінностей, що дає можливість службі постачання оперативно реагувати на виявленні відхилення. А для того, щоб

побудувати інформаційну систему щодо наявності та руху матеріальних цінностей на складі необхідно, перш за все, раціонально організувати складське господарство. Виходячи із цього у сучасних умовах господарювання основними завданнями існування складського господарства на пивоварних підприємствах повинні бути наступні:

- Накопичення необхідних запасів матеріальних цінностей для забезпечення безперебійного забезпечення ними всіх виробничих ланок та споживачів.
- Забезпечення збереженості матеріальних цінностей відповідної якості.
- Створення умов зберігання (наприклад, при зберіганні ячменю особливими умовами є температурний режим – не вище 20 градусів (оптимальна – 12 градусів), вологість – не більше 14%, постійна продезинфікованість від шкідників, і головне – виключення зберігання ячменю різних сортів на одному складі, збору одного року, але із різним білковим складом, або різних врожаїв – минулих років поряд із свіжим. Щодо хмелю, то його слід зберігати у продезинфікованих темних приміщеннях при температурі від 0 до 2 градусів, на дерев'яній підлозі або настилі тощо).
- Проведення раціональної організації внутрішньоскладських робіт із мінімальними втратами праці та коштів. У пивоварінні однією із основних сировинних складових є зерно ячменю. Оскільки зерно має здатність самозігріватися, то його необхідно провітрювати і перемішувати. Зі збільшенням вологості посилюється дихання зерна, збільшується виділення діоксиду вуглецю і тепловиділення. Показник процесу дихання потребує щоденного контролю, що вимагає додаткових витрат, які слід мінімізувати.
- Ефективне використання площ складських приміщень та наявного на ньому обладнання. Дане завдання на пивоварних заводах ускладнюється необхідністю збереження якості матеріальних цінностей, що вносить корективи у способи зберігання. Наприклад, ячмінь слід зберігати підлоговим і силосним способом. При підлоговому способі зерно зберігається на підлозі, за силосного зерно зберігається на елеваторах, в силосах (звідси і назва). Залежно від обсягу виробництва обирають і спосіб зберігання (першим способом користуються

при невеликих обсягах виробництва). Балоти із хмелем зберігають без зіткнення зі стінами сховищ. Проходи між рядами балотів не менше 0,5 м.

- Здійснення необхідної технологічної підготовки матеріальних ресурсів до використання у виробничому процесі. Отримані на пивоварних заводах преформи перед використанням для пакування продукції у ПЕТ-пляшку потребують попередньої обробки (видування до нормальних розмірів), після чого передаються безпосередньо на розлив готової продукції.
- Організація централізованої доставки матеріальних цінностей до місць подальшого споживання та максимальне скорочення руху вантажів усередині складу (як свідчить статистика чітке знання, що і де лежить на 60% зменшує трудові витрати та витрати часу на пошук необхідного вантажу).
- Своєчасне виявлення і мобілізація надлишків матеріальних цінностей, які не використовуються для виробничо-господарських потреб підприємства;
- Забезпечення планових служб та відділу постачання підприємства необхідною інформацією про наявність запасів матеріальних цінностей, їх надходження та витрачання для подальшого контролю та прийняття управлінського рішення. Найкраще це завдання вирішується із використанням сучасних інформаційних технологій, які дозволяють в автоматичному режимі отримувати необхідну інформацію за будь-якими запитами.

Взагалі є чимало підходів до організації складського господарства на пивоварних підприємствах України: деякі утримують на балансі власні склади, інші – орендують приміщення у сторонніх осіб. Для прикладу, пивзавод на Подолі для збереження зерна має елеватор силосного типу (загальною місткістю – 5,3 тис. т. ячменю та 1,0 тис. т. солоду). Для збереження готового солоду (виробленого у пневматичних солодівнях барабанного типу) крім елеватора у головному виробничому корпусі облаштовані бункери солоду. Проте для вибору стратегії функціонування складських систем на пивоварному підприємстві важливу роль відіграють витрати на їх утримання. Тобто остаточне рішення щодо використання власних чи орендованих складських господарств приймається на основі вивчення переваг та недоліків кожної, та

сум витрат на їх утримання.

Отже, виходячи із названих завдань побудови складського господарства можемо стверджувати, що основними питаннями організації обліку на складі, які потребують негайного вирішення, є наступні:

1) визначення кола матеріально-відповідальних осіб (відповідним наказом керівника) за ведення на складі сортового обліку матеріальних цінностей та їх збереження;

2) складання переліку необхідної документації та графіку документообігу (із зазначенням термінів обробки для попередження затримок та відповідальних осіб за обробку та зберігання);

3) забезпечення своєчасного оформлення документації та відображення операцій поточного дня в картках чи книгах складського обліку (або здійснення відповідних записів у відповідній комп'ютерній обліковій програмі);

4) узгодження графіків та термінів проведення інвентаризації на складі;

5) проведення звірки відповідності даних про залишки у бухгалтерії підприємства та фактичної наявності на складі;

б) забезпечення менеджерів інформацією про рух та залишки матеріальних цінностей за кожним найменуванням окремо в розрізі: складів (комор), матеріально відповідальних осіб, груп матеріальних цінностей, центрів витрат, витрат за нормами та відхиленнями від норм, видів діяльності або інших ознак.

Вирішення даних питань дасть змогу команді менеджерів розв'язати три взаємозалежні підзавдання:

1. Забезпечення «приймання – зберігання – відпуску» матеріальних цінностей.
2. Оперативний контроль стану складу (що є на складі, звідки, коли, за якою ціною і скільки матеріальних цінностей надійшло та куди використано, а також зручне подання цих відомостей працівникам різних підрозділів).
3. Фінансовий аналіз матеріальних запасів.

Отже, грамотна організація обліку на складі дозволяє оперативно забезпечувати виробничий процес підприємства необхідними матеріальними цінностями, своєчасно комплектувати готову продукцію, відвантажувати її т.д.